

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

VIme, 1480

Secunda pars

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Sermon

de quo Hebre. 1. Sedet ad dexterā patris in excēsis. Dextera est
eternitatis honor. et equalitas glorie. puer. 4. Longitudo di-
erū in dexterā eius ē. Quanto regis nostri nobis origo describit
et aperiens os suū: os xpī est intellectuale cor dei patris. vnd
predicit. qd̄ os verbū aperit. cū patre manifestat dicentē. sic em̄
verbū ab ore. ita filius a patre. et sicut verbū os aperit. ita xp̄s
patre manifestat. De primo psal. Eructauit cor meū verbū bo-
mū. 4 eccl. 34. Ego ex ore altissimi pd̄y primogenita aū omnē
creatūrā. Qūo vero os pater mū xp̄s aperuerit. id est manifesta-
uerit. ipse dicit. Jo. 18. Exiui a patre a veni in mundū. et iec̄
18. Pater manifestauit nomen tuū hominibꝫ quos dedisti mihi.
Nec em̄ os paternū ullus potuit aperire. id est manifestare. ni-
si verbū. id est filius. qui ab ipso p̄edit. Mat. 11. Nemo nouit
patrē. nisi filius. et cui voluerit filius reuelare. Jo. 1. Deum ne-
mo vidit vnḡ. nisi virginitus filius. qui ē in sinu patris ipse
enarravit. F Sexto describit magisteriū veritatis. quo rex nō
doceat omnē intellectū: docebat eos: ipse ē qui dicit Jo. 13. Vos
vocatis me magister et dñe. et bñdictis. lumi etem. Cuius si-
gulare magisteriū ipse tangit. Mat. 24. Nec vocem magistri.
qui amagister vester unus est xp̄s. sine cuius magisterio nemo
doceat. potest em̄ homo p̄sonare verbis exterius. sed veritatē ipse
solus describit in mente. que veritas ē. vñ aug. 5. dñs. Nullus
preter te doceat veri. vbiunḡ a vndeunḡ clamauerit. Job
38. Quis posuit in visceribꝫ hois sapiam vel quis dedit gallo in-
telligentia. Ratione huis doctrine dicit rica. de sancto vñct. 1.
de tri. Utinā attenderent pagani cū quanta aſidentia xp̄iam fi-
deles poterunt dicere deo. dñe si errauimus p̄ te decepti sumus.

Secunda pars. G

Scundo ex his que pertinet ad solemnitatem huius diei
est aſideratio angelicæ dignitatis. que in verbis istis
describit. cū dicit. accesserunt ad eū discipuli eius. vbi
supri eius sp̄us commendant triplicē. et primo a di-
scipulatu deitatis. discipuli eius. secundo ab accessu familiaritatē.
accesserunt. Tercio a termino stabilitatis. ad eū. Ratione pri-
mi aſiderandū est. qz̄ beati illi sp̄us dicunt̄ esse discipuli summe
sapientie. que tenet magisteriū in scola celesti. sic legit̄ Job. 36.
anunciat de ea. id est de luce sapientie. amico suo. qz̄ possessio ei-
us sit. et ad eā possint accedere. ideo isti discipuli commendant
3. reg. 10. qz̄ sapiam ab ore veritatis p̄cipiunt. beati viri tui. et
beati serui tui. hi qui stant corā te semp. et audiūt sapiam tuā.
Iste vero discipulatus angelicus aſsistit in tribō. sc̄ cognitione.

Distinctione. siue ordine. et opatione. Dicitur suscipit enim discipulus a magistro tria quedam. scilicet doctrinam suam cognitionem. distinctionem et inde ordinem. imperium et inde operationem. In veritatis igitur doctrina. primo suscipitur cognitionem omnium. velut clarissima specula que imaginem omnium expressam habet. unde Dionysius in canticis de anima. ierarachia. Ipsi sunt specula clarissima et immaculata susceptiva radij principali lumis. habent deitatis cognitionem apertam. mundanorum cognitionem certam. et mutuam cognitionem spiritualiam. De primo mat. 18. In gelo eorum semper vident faciem patris mei qui in celis est. de secundo legitur. 2. palpitatio. quod facies cherubim versus erat ad exteriorum domum. dominus iterum celestis est patria. dominus vero exterior mundus iste et quam angelus mundanorum habet notitiam. ideo facies eorum ad dominum exteriorum versus dicitur. nec mirum si totius creature habet notitiam. qui fonte sapientie omnia contemplant et intuentes. unde greci. et mox etiam. Quid enim de his que scienda sunt nesciunt. qui scientia omnia sciunt. quod autem mutuam de seipsis habeat notitiam ex virtute divinitati magistrorum potest intelligi ex eo quod habet et regnum. 25. ubi dicit quod cherubim respiciebat se mutuo. versis vultibus in propitiatorium. Respiciunt autem se mutuo. quod mutuo se cognoscunt. ex eo quod vultus mentis universaliter ad alterum duertitur. sed hoc ideo. quod diuinitas propitiatoria contemplantur. Item discipuli distinguuntur magistro habent ordinem. quatuor autem sunt ordo virtutum celestium. quod sapientia distinctus est potentia colligatus. non facile potest ab homine mortali explicari. Job. 88. Nunquid nosti ordinem celi. et pones rationem eius intera ex his tamen que dicit scriptura. deprehendi potest tres esse ierarchias. id est sacros principatus. et novem ordinem superiorum spirituum. Legitur enim 3. reg. 6. quod salomon edificauit atrium. interius tribus ordinibus lapidis politorum. et uno ordine ligni ordinis. Atrium iterum est ecclesia triumphans viuis compatione militaris ecclesia exterior est. politi vero lapides superiores sunt spuma. lapides viui lapidee firmitatis et politi sine villa mente asperitate. Ex his vero triplici distinctione sunt tres ierarchias. stat edificium ecclesie trium phant. unus vero ordo lignorum ordinis sunt omnes aie beatissimi homines que lignum dicuntur ex fragilitate nature. sed ordinis ratione incorruptibilis glorie. tres vero ierarchie sunt suprema media et infra. in suprema est predacio. in media illuminatio. sed infra purgatio. sic dicit dominus de anima terrena. Ille vero ierarchie lapidee distinguuntur rursus novem ordinibus angelorum significatur per novem lapides preciosos descriptos ezechielem. 28. ita ut quelibet ierarchia tres lapides contineat. Suprema ierarchia habet seraphim ardens. qui per carbunculum designatur. Inter cherubim intelligentes qui per cristallum designantur.

Sermon

nam in quo ad oculū solis rutilat stella aurea. Itē thronos cū
tūnq; illitatem diiudicātes qui p topasōn intelligunt̄ auro simile
qui etiā bulente aquā p sui imissionē differre facit. a hoc p̄prū
ē tūnq; ille indicant̄. Chiedia ierarchia habet ordinē primū dñā
tiones toti mundo presidentes. que p saphirz intelligunt̄. cuius
color ē perspicuus et flauus. sic celū serenatū. serenū em̄ oportz
ē presidentē sine vlla nebula erroris. aut malicie. Itē habet p̄n
capatus reges et puincis spūaliē impantes. qui berillū designā
tur. nā hīc lapis valet ñ hostes. et dicit̄ reddere hoīem iūitū.
et mitē. quod totū principib; auerit̄. Itē habet potestates. quo
rū potentie nihil resistit. vñ designant̄ p iaspide. de quo fert̄. q̄
reddit hoīem gratū. et potentē. et tutū. Infima vero ierarchia
primū habet ordinē virtutū. quaz actio ad oīa se extendit que
p smaragdū intelligunt̄. cuius coloris virentis tanta vis ē. vt
etiā p̄xim aerē sui colore iūciat. Itē habet archāgelos. qui ma
iora denunciāt. isti p omīoz designant̄. qui colorē habet niḡz.
venis albī variatū. et habet figurā humane vnguis. ea em̄ q̄
p ipsos denunciānt̄. licet rōne reuelationis venā habeat albā.
qr tū sunt magna mīsteria. rōne obscuritatis sūt nigra. Itē ha
bet angelos. quoꝝ sunt p̄ticularē effectus et reuelationes. iō
p sardiū intelligunt̄ simile terre rubee. qr infimus cedo ē. sic ter
ra ultimū elementorꝝ. R. Itē discipuli magistri impio opan
tur. sic et supni spūs oīa p̄ficiūt dīmitatis iperio. psal. Potētes
vītute facientes verbū illius. ad audiendā vōce sermonū eius
dedit aut̄ illis deus imperiū mundū istū regendi. quē p̄imū re
gūt p̄mulgando leges. Gal. 3. Lex ordiata p angelos fuit. Itē
p̄tegendo hoīes. psal. Angelis suis mādauit de te ſc̄. Itē expug
nando hostes. Judi. 5. De celo dimicatū est ñ eos. stelle. i. ange
li manentes in ordinē et curlu suo. adūlus sisara pugnauerūt.
Sisara exclusio gaudiū interpretat̄. et hic ē nr̄ hostis. qui ad hoc
preliāt. vt a gaudiis eterne vite nos excludat. Secūdo nā an
gelica describit̄ familiaris diuinitati cū dicit̄: accesserunt: L
Quoꝝ accessus quadruplex. sc̄z aformationis nature. auersati
onis gr̄e. atemplationis clare. a dilectionis itime. Et p̄io qui
de ad dñm accedūt p aformitate nature. qr sūt spūs sine corpe
sic a diuina natura. psal. F acit angelos suos spūs. vñ aug. 12
afel. Duo fecisti dñe. vñ p̄e te. angelicā sc̄z naturā. et altera
longe a te. sc̄z informē naturā. ppter hāc p̄inquitatē aformita
tis nature. ipsi angelici spūs dicunt̄ filij dei. Job. 38. Cū me lau
darent fil̄ astra matutina ſc̄. Secūdus accessus ē auersionis gra
tie. qr naturā angelicā sibi p̄iquā naturalit̄ fecit ē p̄inquierē

lxvii

supnālit̄ auersionis ḡra. Eze. i. dicit. q̄ facies eccl et p̄ne eō
rū extente erat desup q̄ nō ad inferiora adūsi. sed ad superiora dū
si sūt. idēo duenit eis illō. Mat. 3. Ecce angelī accesserūt et mī-
strabāt ei. Tercius accessus ē clare attemplationis. cū em̄ cognō-
scut̄ creaturā in p̄pria natura. aut circa illā aliqd exhibet mīste-
riū. ex h̄ vident̄ ab iterna luce recedere. sed cū eadē in verbo diu-
nitatis cognoscunt̄. tūc a vesp̄tina cognitione. cognitione matu-
tina accedit̄ ad dñm. de quo iob. i. quadā die venerūt filij dei
vt assistēt̄ corā dño. dies ē claritas attemplationis. sed nō cū
in attemplatione assistūt̄ angelī corā dño. sed in ea solū que co-
gnoscunt̄ res in verbo. nō tñ dicunt̄ res sic cognoscere in seip̄lis
qñ sp̄ eas in verbo cognoscāt̄. vt dicit ang. 4. sup gen. ad l̄raz
et iō attemplatione veritatē sp̄ accedit̄. Quartus accessus ē in-
time dilectionis. amor em̄ amante transserit in amatū. et q̄ di-
ligit̄ dñū etiā plusq̄ seip̄los. iō magis ad dñū accedit̄. et illi sūt
pp̄ in quicq̄ q̄ sibi p̄plis. Gre. 5. mo. 35. Natura angelica eo ip-
so q̄ creatura ē in semetipsa viciſſitudinē mutabilitatis habet.
quā videlz mutabilitatē vīnat. p̄ hoc q̄ ei qui sp̄ idē est viciſſis
amoris illigat̄. Tercio cū dicit̄: ad eū: huius pp̄inquitatē termi-
nus exprimit̄. Ad eū em̄ accedit̄ qui ē bon⁹ oīs boni. finis oīs
appetitus. terminus oīs motus. quies oīs laboris. p̄mīū oīs vir-
tutē. sufficientia oīs defectus. et vt breuit̄ vīnula deludā. qui ē
oīa in oībo in quē desiderat̄ angelī p̄spicere &c.

Tertia pars.

¶

Erdo inxta diūlitate meritoꝝ distinguit̄ premiū ani-
mazz sanctaz. nū dicit̄: Beati paups sp̄ū: Vbi dī de-
randū primo. q̄ tōe premiū cundis instis beatitudo ē
quā diffiniuit̄ boe. 3. de dō. dīces. q̄ ē status oīm bo-
noꝝ aggregatione p̄fectus. Statū dicit̄ rōe stabilitatē et p̄ma-
netiē. p̄fectū dicit̄ rōe durationis. et idēciētē oīm bonoꝝ ag-
gregatione. dicit̄ rōe inseparabilitatē et duemētē. hui⁹ em̄ mū-
t̄ i bona. beatificare nō p̄nt. q̄ nullū de se p̄fectū est. sed deficiēs
nec aggregat̄ sibi aliđ bonū. et ulteri⁹ nō est stabile a p̄manēs
et hoc ē vīdere in his q̄ appetut̄ hoīes in quib⁹ pp̄isā dīueuerūt
ponere beatitudinē et hec sūt. diuicie. honores. p̄fates. gloria.
voluptates. fortitudo. decor. et sanitas. oīdit̄ aut̄ boe. nihil ho-
rū facere hoīem felicē. Primo quidē longe sūt diuicie a vera bea-
titudine q̄ subrip̄ p̄nt h̄nti. Itē si honorē cupis supplicab̄ danti
et qui p̄care veteros honore cupis polscendi humilitate vilesces.
Mīrationē aristo. assignat. d. q̄ honor ē bonū honoreant̄ nō
honorati. beatitudo vero ē boni felicē. Itē si potentia desideras.